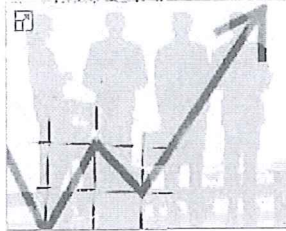

Bylage 2

Coöperatie is bezig aan opmerkelijke opmars

16 mei 2011, 7:44 uur | FD.nl

Door: Jan Verbeek

Het aantal Nederlandse coöperaties neemt snel toe. Op dit moment staan er 7500 coöperaties officieel ingeschreven, veel meer dan de 5400 eind 2009. 'De coöperatie is bezig aan een echte revival', zegt Ruud Galle in een gesprek met deze krant.

Galle is sinds drie jaar directeur Nationale Coöperatieve Raad voor land en tuinbouw (NCR) en is daarnaast hoogleraar aan TiasNimbas Business School van de Universiteit van Tilburg. Hij geldt als dé coöperatiekenner van Nederland.

Opmars

De NCR is een organisatie waar het topmanagement van agrarische en financiële coöperaties elkaar ontmoet. Het kennisinstituut, dat door Galle wordt geleid, is gevestigd in Utrecht.

De coöperatie is van oudsher vooral in zwang in de land- en tuinbouw en de financiële sector. De recente opmars van het coöperatieve gedachtegoed doet zich vooral voor buiten deze traditionele sectoren, stelt de NCR-directeur.

Verklaring

Van de 7500 coöperaties is grofweg de helft actief in andere sectoren zoals energie, onderwijs, de medische sector en parkeerbeheer. Ook bij zelfstandigen zonder personeel, zzp'ers, is de rechtsvorm populair. Marketeers en IT'ers werken samen in een coöperatie.

Galle heeft wel een verklaring voor de opmerkelijke groei. Er is sinds de kredietcrisis veel waardering voor bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen, die veel aandacht besteden aan de lange termijn, aan solidariteit en duurzaam ondernemerschap. 'Bij coöperaties draait het niet om het snelle geld.'

Kentering

Er is een kentering gaande ten gunste van de coöperatie. Galle: 'Veel bankiers, notabelen, priesters en politici zijn van hun voetstuk gevallen. De burger vindt hun gezag niet meer vanzelfsprekend.' Er is toenemende kritiek op het harde Angelsaksische bestuursmodel. De coöperatie, die streeft naar de beste voorwaarden voor haar leden, vormt een goed alternatief. Bestuur en leden zijn van elkaar afhankelijk. Leden kunnen niet zomaar uit de coöperatie stappen, zoals aandeelhouders.

Galle onderscheidt vier categorieën: de ondernemerscoöperatie (bv FloraHolland, Koninklijke FrieslandCampina), de consumentencoöperatie (Dela, Rabobank, CZ), de werknemerscoöperatie (vrij zeldzaam in Nederland) en de overheidscoöperatie (Coöperatie Parkeerservice, Coöperatie Dimpact). Het zijn veelal democratisch aangestuurde verenigingen, met in enkele gevallen meer dan een miljoen leden. Zo telt verzekeraar Uvit ruim vier miljoen leden, Rabobank en uitvaartbedrijf Dela zitten tussen de een en twee miljoen leden, terwijl ook PGGM en supermarktketen Coop een grote achterban hebben.

Kenmerken

Omdat het coöperatieve model redelijk ongeschonden uit de recessie is gekomen, zijn er veel verzoeken om advies en informatie. De coöperatie heeft duidelijke voordelen. De achterban zit dicht op de directie en het bestuur. Een van de kenmerken van de coöperatie is disciplineren van de top door de achterban. De ledenraad neemt een cruciale positie in. De directie moet een strategiewijziging of een nieuwe begroting vooraf voorleggen aan dit forum dat enkele keren per jaar bijeenkomt. Galle: 'De achterban toetst het beleid. Dat is echt iets van deze tijd. De bestuurder moet stevig in zijn schoenen staan.'

En als de achterban niet overtuigd raakt van de argumenten, ontstaan er problemen. Het overkwam Agrico waar de leden poot- en consumptieaardappelen telen, die door de coöperatie worden vermarkt. De directie wilde een dochterbedrijf afstoten, maar dat voornemen viel verkeerd bij de leden. De discussie leidde uiteindelijk tot het terugtreden van de directeur en de voorzitter van de coöperatie.

Overheidscoöperatie

Voor de overheidscoöperatie is de laatste jaren een gewilde bestuursvorm geworden. In sectoren als de afvalbranche en het parkeerbeheer dienen zich nieuwe vormen aan. Galle wijst op de piepjonge coöperatie ParkeerService, die voor de deelnemende gemeenten het parkeermanagement overneemt. ParkeerService wil volgend jaar een dozijn deelnemers/leden hebben die gezamenlijk oplossingen bedenken voor lokale parkeerproblemen en die de schaalvoordelen gaan benutten.

Commerciële parkeerbedrijven als P1 zijn niet blij met de nieuwe coöperatie. Kort na de start van de jonge onderneming botste deze met enkele grote landelijk opererende exploitanten. Deze beschuldigen de initiatiefnemers van oneerlijke concurrentie en het overtreden van aanbestedingsregels.

Vernieuwing

Voorbeeld van een succesvolle coöperatie is volgens Galle Coop Supermarkten, de coöperatie die ondanks de supermarktoorlog snel groeit. 'Zij bundelt winkeliers én klanten en dat is een bijzonder model.' Hij roemt ook de dierenartsencoöperatie AUV. Bijna alle 2700 dierenartsen in Nederland maken deel uit van deze vereniging. 'Ze zijn zeer betrokken bij AUV', constateert Galle.

De NCR-voorman werkt momenteel met een commissie aan de vernieuwing van de Code voor Coöperatief Ondernemerschap uit 2005. Deze code is niet, zoals bij de corporate governance-regels van Tabaksblatt, gebaseerd op wantrouwen, maar op bevordering van het coöperatief ondernemerschap. Het is de bedoeling dat de geactualiseerde code eind dit jaar wordt geformuleerd. 'Het is een hulpmiddel', zegt Galle.